Vlaanderen
is open ruimte

Startersbrochure
2025

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

VLM.be

MESTBANK HELPT STARTERS OP WEG

Bent u land- of tuinbouwer, of bent u op een andere manier actief in de agrarische sector? Dan kan deze brochure u op weg helpen doorheen uw rechten en plichten volgens het Mestdecreet.

Deze brochure is gericht aan alle landbouwers. De term **landbouwer** ligt juridisch vast als eenieder die een landbouwactiviteit uitoefent. Ook tuinbouwers vallen juridisch onder de noemer landbouwer. Net zoals elke particulier of instantie die een perceel in gebruik of beheer heeft of dieren houdt. **In deze brochure gebruiken we alleen de term 'landbouwer' om de leesbaarheid te vergemakkelijken.**

Sinds 22 december 2006 is het Mestdecreet van kracht in Vlaanderen, het 'Decreet houdende de bescherming van water tegen de verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen'. Europa zette Vlaanderen aan tot een meer doorgedreven aanpak van de bescherming van het oppervlakte- en grondwater. Op 18 december 2024 keurde het Vlaams Parlement wijzigingen aan het Mestdecreet goed. De afdeling Mestbank van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) voert dit decreet uit.

De verplichtingen die de mestwetgeving met zich meebrengt, zijn niet min. Met deze brochure willen wij u als startende land- of tuinbouwer informeren over de regelgeving en bepalingen van het Mestdecreet. De brochure maakt u wegwijs in termen als aangifteplicht, bemesting, mesttransport, Mestbankloket, nitraatresidu, overname, beheerovereenkomsten, nutriëntenemissierechten, dierlijke mestproductie, …

Deze brochure is het laatst aangepast in april 2025. Voor een actuele stand van zaken, raadpleegt u het best www.vlm.be.

INHOUD

Mestbank helpt starters op weg 2

1 Identificatie 5

1.1 Wie moet zich laten identificeren als landbouwer? 5
1.2 Hoe kan ik mij laten identificeren? 6

2 Aangifteplicht 7

2.1 Wie is aangifteplichtig bij de Mestbank? 7
2.2 Waaruit bestaat de aangifteplicht bij de Mestbank? 8
2.3 Niet-aangifteplichtig, wat nu? 10
2.4 Ik stop met mijn landbouwactiviteiten 10

3 Bemesting percelen 11

3.1 Bemestingsrechten 11
3.2 Bemestingsnormen 11
3.3 Aangepaste bemestingsnormen 12
3.4 Ik laat mijn dieren grazen op weiden die ik niet in eigen beheer heb, wat nu? 13
3.5 Nitraatresidu 13
3.6 Groente-, aardbei-, sierteelt- en boomkweekpercelen 14

4 Duurzame terugverdienpraktijken 15

5 Basismaatregel vanggewassen 15

6 Dieren 16

6.1 Nutriëntenemissierechten 16
6.2 Berekening productie dierlijke mest 17
6.3 Registerplicht 17
6.4 Mestopslag 17
6.5 Mestverwerkingsplicht 18

7 Kunstmestregister 19

8 Mestsamenstellingen 20

8.1 Alle mestsoorten (inclusief andere meststoffen) 20
8.2 Specifiek voor varkensmest 20

9 Vervoer van mest 22

9.1 Mesttransport 22
9.2 Uitrijperiode mest 27
9.3 Wat met mesttransportdocumenten opgemaakt na datum van overname? 28

10 Spuistroom 29

11 Mestbalans 30

11.1 Waarom wordt een mestbalans opgesteld? 30
11.2 Uw mestbalans online raadplegen 30

12 Globale mestbalans 31

12.1 Wat regelt de globale mestbalans? 31
12.2 Wat regelt de globale mestbalans niet? 32

13 Uitwisseling van gegevens 33

13.1 Agentschap Landbouw en Zeevisserij 33

13.2 Vlaamse milieumaatschappij (VMM) 33
13.3 Rendac NV 33
14 Mestbankloket 34
15 SCHEMA: ik start als landbouwer, wat moet ik doen? 35
16 Contact 36
Vlaamse Landmaatschappij (VLM), afdeling Mestbank 36
Vlaamse Landmaatschappij (VLM), afdeling Beheerovereenkomsten 36
Agentschap Landbouw en Zeevisserij 37
Diensten Heffingen Grootverbruik Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) 37
17 Meer info 38
U wilt meer informatie? 38
U wilt folders en brochures downloaden? 38
U wilt een of meerdere formulieren downloaden? 38

1 IDENTIFICATIE

Sinds 1 januari 2007 is er een gemeenschappelijke identificatie van landbouwers bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij en de Vlaamse Landmaatschappij (Mestbank). De identificatie gebeurt bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij. Dat betekent dat het Agentschap Landbouw en Zeevisserij starters en overnames registreert en die gegevens doorgeeft aan de Mestbank.

1.1 WIE MOET ZICH LATEN IDENTIFICEREN ALS LANDBOUWER?

Alle landbouwers moeten zich identificeren bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij.
U moet een identificatie als landbouwer aanvragen in de volgende gevallen:

- U bent aangifteplichtig bij de VLM (zie item 2.1 'Wie is aangifteplichtig bij de Mestbank?').
- U bent niet-aangifteplichtig bij de VLM, maar u wilt mest laten aan- of afvoeren of een inscharingscontract afsluiten.
- U wilt rechtstreekse steun aanvragen bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij voor bijvoorbeeld de basisbetaling voor duurzaamheid, het behoud van de duurzame zoogkoeienhouderij of jonge landbouwersteun.
- U wilt niet-rechtstreekse steun aanvragen bij:
    - het Agentschap Landbouw en Zeevisserij (bijv. steun voor agromilieumaatregelen)
    - de VLM voor beheerovereenkomsten
    - het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF)
    - …
- U wilt uw bedrijf laten certificeren voor de biologische productie door een erkend controleorgaan.
- U teelt een speciale teelt (bijv. hennep) of u vermeerdert zaaizaad of pootgoed.

In alle andere gevallen kunt u zich niet laten identificeren als landbouwer.

Bij de identificatie moet u aangeven op welke locatie u uw landbouwactiviteiten uitvoert. Per locatie registreert het Agentschap Landbouw en Zeevisserij een exploitatie met bijhorend exploitatienummer.

Als u zich voor het eerst identificeert als landbouwer bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij, moet u verplicht jaarlijks een verzamelaanvraag indienen met de percelen die u in gebruik hebt. Als u niet-aangifteplichtig bent en u vraagt hiervoor een vrijstelling aan bij de VLM, hoeft u slechts eenmalig uw percelen in gebruik aan te geven via de verzamelaanvraag, tenzij uw eventuele steunaanvragen een jaarlijkse aangifte vereisen. Als u percelen wilt laten certificeren voor de biologische productie, moet u jaarlijks een verzamelaanvraag indienen. Ook als u niet-aangifteplichtig bent in het kader van de mestwetgeving.

1.2 HOE KAN IK MIJ LATEN IDENTIFICEREN?

Bent u nog niet bekend bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij, dan moet u zich als nieuwe landbouwer eenmalig laten identificeren bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij (niet bij de Mestbank). Hiervoor vult u een formulier in om u als nieuwe landbouwer kenbaar te maken.

Hebt u een **nog niet geïdentificeerde exploitatie**, dan moet u een formulier invullen om de gegevens van uw nieuwe exploitatie door te geven aan het Agentschap Landbouw en Zeevisserij. Als u meer dan één exploitatie wilt kenbaar maken, moet u per exploitatie een apart formulier indienen.

Als u een **bestaande exploitatie** overneemt van een landbouwer die bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij is geïdentificeerd, dan zult u samen met de overlater het gepersonaliseerde overnameformulier van de exploitatie moeten invullen en aan het Agentschap Landbouw en Zeevisserij bezorgen.

Eenmaal gekend als landbouwer bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij krijgt u een identificatiefiche met vermelding van uw unieke landbouwernummer, exploitantnummer en exploitatienummer(s). *Bewaar die fiche zorgvuldig*.

Het Agentschap Landbouw en Zeevisserij bezorgt uw gegevens (van de identificatiefiche) aan de Mestbank. Zodra de Mestbank uw gegevens van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij heeft ontvangen, zal ze u een informatieve brief sturen, toegepast op de specifieke situatie van uw bedrijf.

Alle formulieren kunt u opvragen bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij. De contactadressen van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij vindt u achteraan in deze brochure. U kunt ze ook downloaden van http://lv.vlaanderen.be, klik op Bedrijfsvoering > Identificatie & wijziging bedrijfsgegevens.

2 AANGIFTEPLICHT

2.1 WIE IS AANGIFTEPLICHTIG BIJ DE MESTBANK?

De aangifteplicht bij de Mestbank geldt voor iedereen op wie een of meerdere van de onderstaande situaties van toepassing zijn:

- U hebt een landbouwbedrijf (= alle exploitaties samen) dat op jaarbasis een productie aan dierlijke mest heeft van 300 kg fosfaat of meer. Om te bepalen of u minstens 300 kg fosfaat produceert, kunt u gebruikmaken van de tabel met de uitscheidingscijfers per diersoort. Die vindt u in de brochure 'Normen en richtwaarden'.
- U gebruikt een oppervlakte landbouwgrond van 2 ha of meer (in eigendom, gehuurd, pacht of kosteloos gebruik).
- U gebruikt een oppervlakte groeimedium (dit is teelt op niet-landbouwgrond zoals substraat, containerveld, potgrond, …) van 50 are of meer.
- U gebruikt een oppervlakte permanent overkapte landbouwgrond van 50 are of meer.
- U hebt meer dan 300 kg P_2O_5 uit dierlijke mest opgeslagen.

Het maakt daarbij niet uit of u het bedrijf in hoofd- of bijberoep uitbaat of als u alleen landbouwactiviteiten uitvoert als hobby. **Als een of meerdere van de bovenstaande situaties op u van toepassing zijn, bent u een aangifteplichtige landbouwer, zelfs al hebt u uit uw activiteiten, als landbouwer geen inkomsten.** Als aangifteplichtige landbouwer, moet u alle landbouwactiviteiten aangeven. Als u bijvoorbeeld meer dan 2 ha landbouwgrond bewerkt en 20 schapen bezit, moet u de 20 schapen aangeven, ook al produceren zij op jaarbasis minder dan 300 kg fosfaat.
U blijft aangifteplichtig bij de Mestbank zolang u niet gemeld hebt dat u gestopt bent of niet langer voldoet aan de bovenvermelde voorwaarden.

De tabel met de uitscheidingscijfers per diersoort vindt u in de brochure Normen en richtwaarden op www.vlm.be.

Voor meer informatie kunt u terecht bij de Mestbank in uw regio.

Opgelet: u moet uw verzamelaanvraag en Mestbankaangifte tijdig indienen, anders kunt u een administratieve geldboete opgelegd krijgen.

2.2 WAARUIT BESTAAT DE AANGIFTEPLICHT BIJ DE MESTBANK?

De **jaarlijkse** aangifteplicht bestaat uit 2 delen: de verzamelaanvraag en de Mestbankaangifte.

2.2.1 Verzamelaanvraag

Het Agentschap Landbouw en Zeevisserij zal u jaarlijks vragen om uw verzamelaanvraag in te dienen uiterlijk op 30 april.

U moet alle percelen die u in dat kalenderjaar in gebruik hebt (in eigendom, gehuurd, pacht of kosteloos gebruik), aangeven op het loket, ook als de percelen niet in aanmerking komen voor het activeren van een toeslagrecht. Op het loket duidt u uw landbouwgronden en uw bedrijfsgebouwen aan. De percelen die u het jaar voordien gebruikte voor de hoofd- of nateelt, staan in geel ingevuld op het loket.

U kunt de verzamelaanvraag alleen digitaal indienen, via het e-loket van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij. Meer informatie hierover vindt u op http://lv.vlaanderen.be.

Het Agentschap Landbouw en Zeevisserij bezorgt de gegevens van de verzamelaanvraag aan de Mestbank, in het kader van de 'eenmalige perceelsregistratie'. Omdat de registratie van landbouwgronden niet bij de Mestbank, maar bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij gebeurt, kunt u voor vragen hierover terecht bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij. De adressen vindt u achteraan in deze brochure.

2.2.2 Mestbankaangifte

De Mestbank bezorgt u jaarlijks, begin januari, een uitnodiging om de aangifte digitaal in te dienen via het Mestbankloket (www.mestbankloket.be). Op www.vlm.be vindt u een pagina over de Mestbankaangifte.

2.2.2.1 Wat moet u invullen op de Mestbankaangifte?

Een Mestbankaangifte heeft betrekking op de gegevens van het voorbije jaar, net zoals bij een belastingaangifte. De aangifte bestaat uit verschillende hoofdvragen. Via ja/nee-vragen wordt u naar de detailvragen geleid die op uw bedrijf van toepassing zijn.

In de online Mestbankaangifte zijn heel wat gegevens vooraf ingevuld, zoals de rundveebezetting op basis van de gegevens van Dierengezondheidszorg Vlaanderen (DGZ). Ook de staltypes en de opslagcapaciteit voor dierlijke mest worden al weergegeven op basis van de gegevens van vorig jaar.

Overzicht van de gevraagde gegevens:

- **IDENTIFICATIEGEGEVENS**: er wordt gevraagd om te checken of die gegevens correct zijn.

- **DIEREN**: in deze rubriek moet u de volgende informatie opgeven:
    - de gemiddelde bezetting van dieren (behalve voor runderen);
    - het aantal aanwezige standplaatsen;

- de staltypes of het aandeel vaste versus vloeibare mest;
- opslagtype voor pluimvee (legrassen);
- het nutriëntenbalansstelsel dat u gebruikt om uw mestproductie te berekenen (alleen voor varkens en pluimvee);
- het percentage beweiding;
- melkgift;
- emissiereducerende maatregelen in het kader van PAS.

- **MESTSTOFFEN**: in deze rubriek moet u de volgende informatie opgeven:
  - de opslag van meststoffen op 1 januari, zowel dierlijke als andere meststoffen op de exploitatie en de kopakker;
  - de verbruikte hoeveelheid kunstmest op landbouwgronden binnen het Vlaamse Gewest;
  - het gebruik van eigen dierlijke mest op eigen gronden buiten Vlaanderen (inclusief begrazing door eigen dieren), het gebruik van eigen dierlijke meststoffen door Waalse of buitenlandse landbouwers op eigen landbouwgronden in Vlaanderen, zowel via spreiden van meststoffen als via begrazing.

- **WASSERS**: deze rubriek moet ingevuld worden door landbouwers die een biologische of zure wasser, of een combinatie hiervan, op een van hun stallen hebben.

- **MESTBEWERKING:** deze rubriek moet ingevuld worden door landbouwers die exploitatie-eigen mest hebben bewerkt of gescheiden.

- **GROEIMEDIUM**: in deze rubriek moeten tuinbouwers die telen op groeimedium (substraat, potgrond, containerveld, …) de teeltoppervlakte waarop voedingswater wordt toegediend opgeven. Daarbij moeten ze ook hun kunstmestgebruik (op groeimedium), de geproduceerde en opgeslagen spuistroom en de opslagcapaciteit voor spuistroom opgeven.

2.3 NIET-AANGIFTEPLICHTIG, WAT NU?

Zelfs als u niet-aangifteplichtig bent, is het in bepaalde omstandigheden noodzakelijk om u te laten identificeren bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij. Dat is het geval:

- als u dierlijke of andere mest wilt ontvangen om uw percelen te bemesten. U moet namelijk, als afnemer van de mest, bij de Mestbank gekend zijn om de nodige mesttransportdocumenten (of inscharingscontracten) op te stellen (zie item 5. 'Vervoer van mest');
- als u dierlijke mest wilt afvoeren. U moet namelijk, als aanbieder van de mest, bij de Mestbank gekend zijn om de nodige mesttransportdocumenten op te stellen (zie item 5. 'Vervoer van mest');
- als u wil gebruik maken van een grensboerregeling;
- als u uw dieren laat grazen op een perceel van een andere landbouwer (inscharing).

Op www.vlm.be vindt u het formulier *Aanvraag van een vrijstelling van de aangifteplicht*. Als u voldoet aan de voorwaarden, vult u dat formulier in en stuurt u het op naar de Mestbank in uw provincie. De Mestbank gaat na of uw verklaring overeenstemt met de registratie van uw percelen op de verzamelaanvraag en brengt u op de hoogte van de beslissing van uw aanvraag. Als u het statuut niet-aangifteplichtig krijgt, zijn er voor u geen administratieve verplichtingen meer op het vlak van de aangifteplicht. U zult het volgende jaar dan ook geen Mestbankaangifte meer moeten indienen. U moet wel eenmalig de verzamelaanvraag indienen om uw percelen te registreren. Daarnaast moet u als niet-aangifteplichtige landbouwer altijd alle wijzigingen aan uw percelen meedelen aan het Agentschap Landbouw en Zeevisserij.

Let op: in bepaalde situaties moet u nog wel jaarlijks een verzamelaanvraag indienen, bijvoorbeeld in verband met betalingsrechten bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij of om bepaalde beheerovereenkomsten te kunnen naleven.

2.4 IK STOP MET MIJN LANDBOUWACTIVITEITEN

Als u uw landbouwactiviteiten definitief wilt stopzetten, moet u het gepersonaliseerde stopformulier van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij aanvullen en versturen naar het Agentschap Landbouw en Zeevisserij. Als u dat formulier bent kwijtgeraakt, kunt u een nieuw exemplaar aanvragen bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij in uw provincie. De adressen vindt u achteraan in deze brochure. Het Agentschap Landbouw en Zeevisserij brengt dan de Mestbank op de hoogte om zo de nodige administratie op het vlak van de mestwetgeving in orde te brengen.

Meer informatie vindt u hierover in de checklist bij het stopzetten van een exploitatie op www.vlm.be.

3 BEMESTING PERCELEN

3.1 BEMESTINGSRECHTEN

U mag een perceel bemesten (inclusief rechtstreekse beweiding) als u op dat perceel bemestingsrechten hebt.

U hebt bemestingsrechten op een perceel voor een bepaald jaar indien u de hoofdteelt op het perceel **in gebruik** hebt in dat kalenderjaar (en dit dus aangeeft via de verzamelaanvraag).

Start u **na** de hoofdteelt of neemt u het perceel over **na** de hoofdteelt? Dan hebt u voor dat jaar op dat perceel geen bemestingsrechten. Als u het perceel toch wilt bemesten, dan bent u als overnemer voor de bemesting van het perceel aangewezen op een transportregeling met de overlater (burenregeling, mestafzetdocument of inscharingscontract).
Het Mestdecreet geeft aan landbouwers die in de loop van het jaar een exploitatie overnemen of overlaten, de mogelijkheid een 'globale mestbalans' aan te vragen. Zie item 8. 'Globale mestbalans'.

Opmerking
Heeft niemand het perceel in gebruik voor de hoofdteelt? Dan heeft niemand bemestingsrechten en mag het perceel niet bemest worden. Dat houdt in dat in dat jaar door niemand mest (dierlijke mest, andere meststoffen of chemische mest) kan afgezet worden op het perceel.

3.2 BEMESTINGSNORMEN

De bemestingsnorm is de maximale toegelaten hoeveelheid stikstof (N) en fosfaat (P_2O_5) die u kunt opbrengen op uw landbouwgronden, uitgedrukt in kg/ha. Er zijn verschillende factoren die de bemestingsnorm bepalen, waaronder:

- de teelt(en)
- het bodemtype
- het type kwetsbaar gebied
- fosfaatklasse
- …

Op percelen in de gebiedstypes 1, 2 en 3 worden de bemestingsnormen verstrengd ten opzichte van de norm in gebiedstype 0. Dat geldt enkel voor de norm werkzame stikstof, niet voor fosfaat of de stikstofnorm uit dierlijke mest. Deze verstrenging, oftewel **bemestingsreductie**, hangt daarenboven af van de nitraatgevoeligheid van de hoofdteelt.

De bemestingsnormen worden zowel voor stikstof (N) als fosfor (P) op bedrijfsniveau bekeken. Dat betekent dat een perceel "overbemest" mag worden, op voorwaarde van compensatie elders op het bedrijf. De overbemesting is evenwel beperkt tot maximaal 125% van de werkzame stikstofnorm en tot maximaal 150%

van de dierlijke stikstofnorm van het perceel. Een uitzondering is voorzien als de bemesting met dierlijke mest volledig wordt ingevuld met vaste mest zoals stalmest, champost en boerderijcompost of meststoffen opgebracht via rechtstreekse uitscheiding bij begrazing. In dat geval wordt de mogelijkheid om op perceelsniveau af te wijken van de maximale bemestingsnorm voor stikstof uit dierlijke mest, beperkt tot 200%.

Als u de verzamelaanvraag indient via het e-loket van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij, wordt automatisch een bemestingsprognose gemaakt. Dat is een snelle manier om te weten te komen hoeveel u mag bemesten. In de brochure *Normen en Richtwaarden* kunt u de toegekende bemestingsnormen opzoeken. U vindt die brochure op www.vlm.be.

De fosfaatbemestingsnorm hangt af van de hoeveelheid plantbeschikbaar fosfaat in de bodem. De percelen worden ingedeeld in 4 klassen (I, II, III en IV). De bemestingsnorm is afhankelijk van de hoofdteelt en de klasse. Vanaf 2017 is klasse IV de referentieklasse. U kunt aan de Mestbank vragen om uw percelen in een andere P-klasse dan de automatisch toegekende referentieklasse in te delen. U moet dan wel met een bodemanalyse van het gehalte aan plantbeschikbaar fosfaat (P-AL) aantonen dat uw percelen tot die andere klasse behoren. Vanaf 1 januari 2018 moet u de aanvraag voor een nieuwe fosfaatklasse doen vóór de bemonstering uitgevoerd wordt, via de toepassing SNapp op het Mestbankloket (www.mestbankloket.be).
U vindt hierover meer informatie in de fiche *Aanvraag van een nieuwe fosfaatklasse op basis van een bodemanalyse* op www.vlm.be.

3.3 AANGEPASTE BEMESTINGSNORMEN

3.3.1 Beheerovereenkomsten

Een **beheerovereenkomst** is een vrijwillige overeenkomst die u als landbouwer uit eigen beweging kunt afsluiten met de Vlaamse Landmaatschappij en waarbij u zich engageert om op uw bedrijf bepaalde maatregelen te nemen rond o.a. verminderde bemesting en perceelsrandenbeheer. Met de beheerovereenkomsten wil Vlaanderen de waterkwaliteit verbeteren, erosie bestrijden en de biodiversiteit in stand houden en herstellen. Een beheerovereenkomst sluiten kan slechts in bepaalde gebieden in Vlaanderen.

Als u de maatregelen en de voorschriften volgens de afspraken uitvoert, ontvangt u jaarlijks een vergoeding van de overheid. De beheerovereenkomsten kunnen gecombineerd worden met de beschermingsstroken die moeten aangelegd worden langs VHA-waterlopen.

Voor informatie over beheerovereenkomsten kunt u terecht op de VLM-website of maakt u een afspraak met een VLM-bedrijfsplanner.

3.4 IK LAAT MIJN DIEREN GRAZEN OP WEIDEN DIE IK NIET IN EIGEN BEHEER HEB, WAT NU?

Bij rechtstreekse beweiding van dieren op weiden van derden, of als u dieren van een derde op uw eigen gronden laat grazen, is er sprake van inscharing. In dat geval moet u een overeenkomst, een zogenaamd inscharingscontract, opmaken met die andere landbouwer.

Een inscharingscontract is een bewijs van mestafzet door de inschaarder (= de persoon die zijn dieren laat grazen op een perceel dat behoort aan de houder van het perceel) en een bewijs van mestafname door de houder van het perceel (= de persoon die de bemestingsrechten heeft op het perceel en die het perceel ter beschikking stelt van de inschaarder).

Een inscharingscontract kan alleen afgesloten worden tussen landbouwers die geïdentificeerd zijn bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij en dus een landbouwernummer hebben.

Als de gronden gelegen zijn in een ander land (Nederland, Frankrijk) moet u ook rekening houden met sanitaire regels van Dierengezondheidszorg Vlaanderen.

Hoe?

Online via het Mestbankloket
U kunt de inscharing online registreren via het Mestbankloket, in plaats van de inscharing op papier te melden aan de Mestbank. De ene partij moet de inscharing aanmaken en de andere partij moet de inscharing bevestigen. Daarna kan het registratiebewijs afgedrukt worden.

Meer informatie over inscharing vindt u op www.vlm.be.

3.5 NITRAATRESIDU

Oordeelkundige bemesting is essentieel voor het bereiken van een goede waterkwaliteit. Het nitraatresidu in de bodem in het najaar is een goede maatstaf om de bemesting te beoordelen.

Als uw bedrijf aangeduid wordt om een bedrijfsevaluatie van het nitraatresidu te doen, brengt de Mestbank u hiervan in september op de hoogte. U kan ook zelf vrijwillig een bedrijfsevaluatie van het nitraatresidu aanvragen als u een vrijstelling wil voor de gebiedsgerichte maatregelen 'reductie bemestingsnormen' en 'verplichting erkende mestvoerder'. In beide gevallen duidt de Mestbank de percelen aan waarop het nitraatresidu moet bepaald worden.

Op de aangeduide percelen moet u dan tussen 1 oktober en 15 november het nitraatresidu laten bepalen door een erkend labo. De staalname hiervoor moet u vooraf aanvragen via de toepassing SNapp op het Mestbankloket (www.mestbankloket.be). Bij een goede bedrijfsevaluatie kan u een vrijstelling van de gebiedsgerichte maatregelen krijgen. Bij het overschrijden van de drempelwaarden worden maatregelen opgelegd.

Op www.vlm.be vindt u meer informatie over het nitraatresidu en de vrijstelling van de gebiedsgerichte maatregelen.

3.6 GROENTE-, AARDBEI-, SIERTEELT- EN BOOMKWEEKPERCELEN

Elke landbouwer die in volle grond en buiten gebiedstype 0 op een of meerdere percelen groenten van groep I en II, aardbeien, sierteelt- of boomkweekgewassen teelt, moet de hoeveelheid stikstof in de bodem laten analyseren. Op basis van die stikstofanalyse moet hij een stikstofbemestingsadvies laten opmaken voor het gewas dat geteeld wordt op dat perceel.

Hoeveel stikstofstalen moet u minstens laten nemen? Dat kunt u opzoeken, zodra de Mestbank uw gegevens heeft verwerkt, die u via de verzamelaanvraag bezorgde aan het Agentschap Landbouw en Zeeisserij.

Op het Mestbankloket vindt u de berekening terug in uw Bemestingsprognose onder de rubriek Gronden.
U kunt die gegevens ook raadplegen als u een nieuwe aanvraag voor 'Verplichte stikstofanalyse met bemestingsadvies' start in SNapp. Als u later nog percelen toevoegt of teelten wijzigt in uw verzamelaanvraag kan het minimum aantal verplichte stikstofstalen nog wijzigen!.

Als er op een perceel tegelijk meerdere groenteteelten geteeld worden, moet er een bemestingsadvies zijn voor elke teelt.

De staalname en stikstofanalyse moeten gebeuren door een erkend laboratorium. Voor het bemestingsadvies kunt u naast de erkende laboratoria ook een beroep doen op een erkend praktijkcentrum of een erkende producentenorganisatie.

Meer informatie over de verplichte stikstofanalyse met bemestingsadvies vindt u op www.vlm.be of kunt u opvragen bij de Mestbank in uw regio.

4 DUURZAME TERUGVERDIENPRAKTIJKEN

De toegekende bemestingsreductie van de werkzame stikstofnorm, zoals vermeld onder '3.2 Bemestingsnormen', kan gedeeltelijk of volledig teruggewonnen worden door toepassing van één van volgende duurzame terugverdienpraktijken:

- Vanggewassen
- Onderzaai van een vanggewas bij mais
- Wintergraan als nateelt
- Tussenvanggewas gevolgd door wintergranen
- Winterkoolzaad als nateelt
- Inzaai van 15% onbeteelde stroken
- Afvoer van oogstresten
- Onderwerken van stro
- Doorgroeien van oogstresten
- Bijbemesting na basisbemesting van 70%

Om de bemestingsreductie gedeeltelijk of geheel terug te verdienen, moeten bijhorende voorwaarden, zoals een tijdige inzaai of correcte aanhoudperiode worden nageleefd. Deze voorwaarden staan vermeld op de webpagina terugverdienpraktijken op de VLM-website.

Eenmaal u een terugverdientechniek gekozen hebt, vult u de code van de praktijk in op de verzamelaanvraag bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij. De code voor de duurzame techniek kunt u wijzigen tot en met 31 oktober. Let wel: u zult per perceel een techniek moeten invullen om de reductie geheel of gedeeltelijk terug te verdienen. Daarmee verklaart u zich akkoord met de voorwaarden van de techniek.

5 BASISMAATREGEL VANGGEWASSEN

Op percelen in gebiedstype 1, 2 en 3, die geen zware kleigrond zijn, moet na een hoofdteelt, die uiterlijk 31/8 werd geoogst, uiterlijk 15/9 een vanggewas worden ingezaaid, tenzij er een nateelt wordt ingezaaid.

Deze gebiedsgerichte maatregel is altijd van toepassing. Er is geen vrijstelling mogelijk. De basismaatregel vanggewassen kan mogelijks ingezet worden als duurzame terugverdienpraktijk 'vanggewassen', mits correcte naleving van de voorwaarden van die terugverdienpraktijk.

6 DIEREN

6.1 NUTRIËNTENEMISSIERECHTEN

6.1.1 Wat zijn nutriëntenemissierechten (NER)?

Nutriëntenemissierechten zijn mestproductierechten, kortweg NER genaamd. Ze geven het maximale aantal dieren weer dat u gemiddeld op een bedrijf op jaarbasis mag houden. Er zijn 3 soorten NER:

- NER-D: nutriëntenemissierechten-dieren
- TNER-D: tijdelijke nutriëntenemissierechten-dieren
- NER-MVW: nutriëntenemissierechten-mestverwerking

Een bedrijf met dieren waarvan de dierlijke mestproductie 300 kg P_2O_5 is of meer, moet NER hebben. Elk bedrijf met dieren waarvan de dierlijke mestproductie kleiner is dan 300 kg fosfaat, moet geen NER hebben.

Hoe u uw dierlijke mestproductie kunt berekenen, vindt u onder 5.2.

Het aantal NER dat u nodig hebt voor uw veestapel, kunt u berekenen aan de hand van de 'omrekeningstabel van dieren naar NER'. Die tabel vindt u in de brochure 'Normen en richtwaarden'.

6.1.2 Hoe kan ik NER verkrijgen?

Als u als landbouwer geen of te weinig NER hebt, kan uw bedrijf:

- NER-D overnemen van een andere landbouwer;
- TNER-D verwerven voor het houden van dieren voor doeleinden van natuurbeheer, wetenschappelijk onderzoek, onderwijs, beheer van onroerende goederen in opdracht van een openbaar bestuur, opvang van dieren in een dierenasiel, kinderboerderij, zorg in zorgboerderij of andere zorginstelling, sociale doeleinden of doeleinden van algemeen nut.

Overname?

Let op: start tijdig met uw NER-overnamedossier. NER kunnen immers niet met terugwerkende kracht worden overgenomen. Informeer u bij de Mestbank over de (ingangs)datum om uw NER-dossier in te dienen, **vóór** u een bedrijf start of overneemt.

Hoe overdragen?

De overnemer en de overlater vullen samen het overnameformulier van NER in en ondertekenen dat. **Het overnameformulier is beschikbaar op het formulierenoverzicht** op www.vlm.be en kunt u ook aanvragen bij de Mestbank in uw regio. Bezorg dit formulier aan de Mestbank in de regio van de overnemer.
Binnenkort zullen de aanvragen tot overname van NER ook via het Mestbankloket kunnen aangevraagd worden.

6.1.3 Wat als ik geen of onvoldoende NER heb en toch een fosfaatproductie van 300 kg of meer?

Als de fosfaatproductie ten minste 300 kg bedraagt en als u onvoldoende NER hebt om de **volledige** veestapel op te vangen, dan legt de Mestbank u een administratieve geldboete op voor dat deel van de veestapel waarvoor u geen NER hebt.

Voor informatie over NER kunt u terecht bij de Mestbank of op www.vlm.be.

6.2 BEREKENING PRODUCTIE DIERLIJKE MEST

De Mestbank berekent de mestproductie (stikstof en fosfaat) op basis van de gemiddelde veebezetting en de uitscheidingscijfers per diercategorie. Bepaalde factoren, bijvoorbeeld het staltype, bepalen mee de netto-uitscheidingscijfers.

6.3 REGISTERPLICHT

Elke aangifteplichtige landbouwer die dieren houdt, is verplicht om een **dierregister** bij te houden per exploitatie waar dieren gehouden worden en per gehouden diersoort (behalve voor de diersoort runderen). Het resultaat van het dierregister is de gemiddelde veebezetting van het voorbije jaar. Dat getal is belangrijk voor uw aangifte aan de Mestbank en moet u in de aangifte invullen.

Het register kunt u op twee manieren opstellen, namelijk op basis van een maandelijkse telling, of op basis van de veebewegingen op uw bedrijf. Voor de diercategorieën die in rondes worden gehouden, kunt u ook gebruikmaken van het ronderegister. Naast een papieren versie kunt u ook een digitaal register bijhouden. In dat register wordt de gemiddelde bezetting automatisch berekend en krijgt u een duidelijk overzicht van uw aantal dieren en hun productie. U vindt op www.vlm.be een digitaal dierregister.

U bent niet verplicht om de registers die de Mestbank aanbiedt, te gebruiken. U kunt uw eigen register gebruiken, bijvoorbeeld een boekhoudprogramma, maar u moet er wel voor zorgen dat ook op uw register alle gegevens aanwezig zijn.

Voor de diersoort ‘rundvee’ hoeft u geen register bij te houden, omdat voor die diersoort de gegevens van Dierengezondheidszorg Vlaanderen (DGZ) de basis vormen om de gemiddelde veebezetting van de runderen te berekenen voor de Mestbankaangifte.

Het dierregister kunt u opvragen bij de Mestbank in uw regio of downloaden van www.vlm.be. Ook voor meer informatie kunt u terecht bij de Mestbank.

6.4 MESTOPSLAG

6.4.1 Vereiste opslagcapaciteit

Een bedrijf moet een mestopslagcapaciteit voor de opslag van dierlijke mest hebben:

- van ten minste 9 maanden voor dieren die altijd op stal staan;

- van ten minste 6 maanden voor dieren met buitenloop;
- van ten minste 3 maanden voor stalmest[1].

De verplichting geldt niet als de landbouwer kan aantonen dat elke hoeveelheid mest boven de werkelijke opslagcapaciteit op een voor het leefmilieu onschadelijke wijze zal worden verwijderd.

Voor pluimvee waarvan de mest in de stal blijft en afgevoerd wordt na elke ronde geldt deze verplichting niet.

De VLM ontwikkelde een rekenprogramma BASsistent dierlijke opslagcapaciteit. Daarmee kunt u de grootte van uw opslagruimte voor dierlijke mest per mestsoort berekenen.
De minimale opslagcapaciteit uitgedrukt in volume-eenheden volgens de diersoort en het staltype vindt u op http://navigator.emis.vito.be. Klik op het tabblad wetgeving > besluiten van de Vlaamse Regering > Titel II van het VLAREM – Bijlagen, Bijlage 5.9, onder Hoofdstuk VII, Richtlijnen voor de opslagcapaciteit van mest, §1 t.e.m. §6.

6.4.2 Wat met de mest in opslag bij overname?

Bij de overname van een veeteeltexploitatie behoort de dierlijke mest die op de datum van overname in de opslag aanwezig is, vanaf de overnamedatum, tot de bedrijfsbalans van de overnemer.

- **Bij overname op 1 januari** draagt de Mestbank, de dierlijke mest 'aanwezig in opslag', zoals aangegeven op het aangifteformulier van de overlater, over naar het exploitant-/exploitatienummer van de overnemer. De Mestbank stelt de overnemer schriftelijk op de hoogte van de soort en de hoeveelheid dierlijke mest die werd aangegeven door de overlater.

- **Als de overname gebeurt in de loop van het jaar**, moeten de overnemer en overlater op het formulier *overdracht dierlijke mest bij overname* de hoeveelheid dierlijke mest aanwezig in opslag invullen. Dat formulier, ondertekend door beide partijen, stuurt de overnemer of overlater op naar de Mestbank. U kunt dat formulier downloaden van www.vlm.be. U kunt ook gebruikmaken van de globale mestbalans (zie item 8. 'Globale mestbalans').

6.5 MESTVERWERKINGSPLICHT

Het Mestdecreet legt een mestverwerkingsplicht op die berekend wordt op basis van de gemeentelijke productiedruk van dierlijke mest en het nettostikstofoverschot van dat kalenderjaar. Als de te verwerken hoeveelheid minder dan 5000 kg nettostikstof bedraagt, valt die verplichting weg.
Meer informatie over de mestverwerkingsplicht vindt u op www.vlm.be.

[1] Stalmest is een mengsel van stro en uitwerpselen van runderen, paarden, schapen, geiten of varkens, met een drogestofgehalte van het mengsel van minimum 20 procent en waarbij het mengsel als vaste mest is ontstaan door het huisvesten van deze dieren in ingestrooide stallen.

7 KUNSTMESTREGISTER

Een betere opvolging van kunstmest is een belangrijk aandachtspunt in het Mestactieplan. **Elke landbouwer moet daarom een kunstmestregister bijhouden** op het Mestbankloket**.**

Het kunstmestregister voor een landbouwer bestaat uit twee onderdelen: het verhandelingsregister en het gebruiksregister.

In het **verhandelingsregister** noteert u alle kunstmest die u:

- op uw bedrijf ontvangt;
- overdraagt aan een derde;
- gebruikt op eigen grond buiten Vlaanderen.

Eventuele overdrachten van kunstmest tussen verschillende exploitaties binnen één bedrijf, moeten niet opgenomen worden in het verhandelingsregister.

In het **gebruiksregister** noteert u het gebruik van kunstmest op percelen in Vlaanderen.
Meer informatie over het kunstmestregister vindt u op www.vlm.be.

8 MESTSAMENSTELLINGEN

8.1 ALLE MESTSOORTEN (INCLUSIEF ANDERE MESTSTOFFEN)

8.1.1 Jaarlijkse keuze tussen analyses of forfait

Om de mestsamenstellingen van de geproduceerde mest te bepalen, moeten de producenten van dierlijke mest kiezen tussen een forfaitaire mestsamenstelling of een mestsamenstelling op basis van regelmatige analyses. De landbouwer moet, voordat hij zijn eerste vracht mest afvoert en ten laatste op 15 februari, via het Mestbankloket laten weten met welk systeem hij wil werken. Hij kan zijn keuze jaarlijks herzien.

De forfaitaire mestsamenstellingen vindt u in de Brochure normen en richtwaarden op www.vlm.be.

8.1.2 Mestanalyses: algemene aanmeldings- en rapportageplicht via SMIL

Er is een algemene aanmeldingsplicht voor staalname van alle mestsoorten, ongeacht de bestemming. Het laboratorium moet de analyseresultaten via SMIL rapporteren aan de Mestbank.

8.1.3 Periode dat analyseresultaten geldig zijn

Het analyseresultaat van een meststaal, met uitzondering van één individuele vrachtanalyse, is **drie maanden** geldig. Bij vaststelling van oneigenlijk gebruik van analyses, kan de Mestbank de geldigheidstermijn beperken.

8.2 SPECIFIEK VOOR VARKENSMEST

8.2.1 Alleen nog vrachtstalen voor vloeibare varkensmest

Vloeibare varkensmest kan alleen bemonsterd worden door middel van vrachtstalen. Voor het bepalen van de mestsamenstelling, moeten minstens twee vrachtstaalnames worden uitgevoerd. De tijd tussen die vrachten mag maximaal 7 dagen bedragen. Als de mestsamenstelling is bepaald, kan drie maanden met die samenstelling worden gereden.

Vrachtstalen moeten voldoen aan een aantal voorwaarden. Zo moeten ze worden genomen door een bemonsteringsapparaat aan de laadplaats bij het laden van de mest. Het resultaat van één vrachtanalyse kan alleen gebruikt worden voor die vracht. De resultaten van vrachtstalen komen altijd in aanmerking voor de bepaling van de bedrijfsspecifieke mestsamenstelling.

Vrachtstalen kunnen genomen worden door de staalnemers van erkende laboratoria, op voorwaarde dat ze over een bemonsteringsapparaat voor vrachtstalen beschikken. Ook de transporteurs die uitgerust zijn met een bemonsteringsapparaat en bevoegd worden verklaard, mogen vrachtstalen van drijfmest nemen.

Het analyseresultaat van een meststaal, met uitzondering van één individuele vrachtanalyse, is drie maanden geldig. Bij vaststelling van oneigenlijk gebruik van analyses, kan de Mestbank de geldigheidstermijn beperken.

8.2.2 Bedrijfsspecifieke mestsamenstelling (BSM) voor varkensmest

Uit onderzoek blijkt dat de samenstelling van varkensmest op een bedrijf stabiel kan zijn. Het is dus mogelijk om een bedrijfsspecifieke mestsamenstelling (BSM) voor varkensmest te bepalen en aan de hand van die waarden op een oordeelkundige manier te bemesten en mest te transporteren. Varkenshouders die aan de hand van minstens vier vrachtanalyses kunnen aantonen dat de mestsamenstelling stabiel is, kunnen de gemiddelde analysewaarde van de mest gebruiken als bedrijfsspecifieke mestsamenstelling voor alle mesttransporten en het mestgebruik. De driemaandelijkse analyseplicht verdwijnt dus voor mestsoorten waarvoor een BSM bepaald is. Het al dan niet instappen in het systeem van BSM, is de vrije keuze van de landbouwer.

Als de mestsamenstelling stabiel is en de Mestbank een BSM toekent, werkt de landbouwer vanaf dan met de BSM voor alle bemesting en mesttransporten van die mestsoort. Om de BSM op te volgen, moet de landbouwer opvolgstalen nemen. In het eerste kalenderjaar na het overschakelen op BSM moet hij twee vrachtmonsters laten nemen. Nadien, als de resultaten oké zijn, moet hij nog één vrachtmonster per jaar nemen. BSM is onbeperkt geldig, zolang de opvolgstalen aantonen dat de initieel bepaalde waarde correct is.

9 VERVOER VAN MEST

9.1 MESTTRANSPORT

De aanvoer en afvoer van **dierlijke of andere meststoffen** van of naar (landbouwgronden van) een andere exploitatie, een verzamelpunt of een verwerkingsinstallatie, moet altijd aangemeld worden bij de Mestbank. Een andere meststof is een meststof die niet beschouwd wordt als dierlijke mest of kunstmeststof. Voorbeelden zijn groen- en gft-compost, slib van de industrie en schuimaarde.

De algemene regel is dat elk vervoer van dierlijke of andere meststoffen moet gebeuren door een erkende mestvoerder. Op die algemene regel zijn een aantal uitzonderingen:

- eigen mest op eigen grond
- burenregeling
- transporten met een klein laadvermogen
- grensboerregeling
- erkende verzender

Opgelet! Er geldt een **gebiedsgerichte maatregel.** Daardoor moet jaarlijks vanaf 1 juli elk vervoer van vloeibare dierlijke mest naar een perceel in gebiedstype 2 of gebiedstype 3 gebeuren door een erkende mestvoerder. Die verplichting geldt niet als het gaat om een perceel grasland of om een blijvende teelt.

Het vervoer van vloeibare dierlijke mest naar percelen in gebiedstype 2 of gebiedstype 3, kan dus niet met een burenregeling en ook niet volgens de regeling van eigen mest op eigen grond, zonder transportdocumenten. Ook het vervoer in het kader van een grensboerregeling naar die percelen moet gebeuren door een erkende mestvoerder.

U hoeft als landbouwer die maatregel niet toe te passen, als u een geldige vrijstelling hebt van de gebiedsgerichte maatregelen.

Het vervoer van **kunstmest** moet niet gebeuren met transportdocumenten. Elke landbouwer moet een kunstmestregister bijhouden en moet het gebruik van kunstmest invullen op de Mestbankaangifte.

9.1.1 Erkende mestvoerder

De **erkende mestvoerder** meldt via het Mest Transport Internet Loket (MTIL) het transport aan bij de Mestbank. De erkende mestvoerder maakt vóór het begin van het transport via MTIL een **mestafzetdocument** op. Dat doet hij om de transporten correct uit te voeren en u de nodige bewijzen van mestafzet te kunnen leveren.

Binnen de 60 dagen na het transport, moet een **ondertekend** exemplaar van het mestafzetdocument bij de 3 betrokken partijen (aanbieder-afnemer-mestvoerder) aanwezig zijn. Dat kan een exemplaar met de originele

handtekeningen zijn, of een kopie of doordruk van het exemplaar met de originele handtekeningen. Elke partij moet een exemplaar van het mestafzetdocument gedurende 5 jaar bewaren.

Uitzondering: als alle partijen het document digitaal ondertekenen, is een papieren exemplaar met de handtekening van alle partijen, niet meer noodzakelijk voor de Mestbank. Eén partij die digitaal ondertekent en één partij die ondertekent op de papieren versie van het mestafzetdocument, is niet mogelijk. Ofwel ondertekent iedereen op papier, ofwel iedereen digitaal.

9.1.2 Eigen mest op eigen grond

U kunt zelf mest uitrijden naar eigen gronden volgens het principe eigen mest op eigen grond (aanbieder = afnemer). De aanbieder en de afnemer moeten dezelfde partij zijn en het mestvervoer moet binnen Vlaanderen gebeuren. De aanbieder en de afnemer zijn dezelfde exploitatie, ofwel twee exploitaties binnen éénzelfde bedrijf, op voorwaarde dat het bedrijf maximaal drie verschillende exploitaties heeft.

Eigen mest, dat is:

- de mest van uw eigen dieren
- andere meststoffen geproduceerd op uw eigen bedrijf (bv. spuiwater van de biologische wasser of spuistroom)
- mest van derden die op uw bedrijf werd opgeslagen

Mesttransporten die vallen onder het principe "eigen mest op eigen grond" kunt u uitvoeren zonder mestafzetdocumenten als de mest vervoerd wordt door:

- uzelf als landbouwer
- door een loonwerker die niet erkend is als mestvoerder

Als u een erkende mestvoerder inschakelt voor de bemesting van uw gronden met eigen mest, moet er een mestafzetdocument worden opgemaakt. U bent dan als landbouwer op dat transportdocument zowel de aanbieder als de afnemer van de mest.

Let op:

- Vervoer van mest naar een opslag van een andere exploitatie van uw bedrijf moet u nog altijd uitvoeren met een burenregeling.
- Voor het vervoer van eigen mest naar eigen gronden, moet u over een geldige analyse van uw mestsamenstelling beschikken voor de mestsoorten waarvoor u niet werkt met een forfaitaire mestsamenstelling.Vervoer van eigen geproduceerde mest naar eigen gronden over de gewestgrens, valt onder de grensboerregeling.

Mest van derden die op een bedrijf werd opgeslagen, valt niet onder de grensboerregeling maar onder de 'procedure voor uitvoer'

Nieuw vanaf 2025: gebruik van de AGR-GPS-app.
In geval van eigen mest naar eigen grond is het gebruik van de AGR-GPS-app verplicht jaarlijks vanaf 1 juli tijdens elk vervoer van vloeibare dierlijke mest. Er is geen verplichting om de AGR-GPS-app te gebruiken bij vervoer met grensboerdocumenten voor Wallonië en Nederland.

Klik hier voor meer informatie over de AGR-GPS-app.

9.1.3 Burenregeling

In de volgende gevallen kan een burenregeling worden afgesloten:

1. voor het transport van **dierlijke mest of andere meststoffen** vanuit een exploitatie **naar** een **opslag** van een exploitatie die beide deel uitmaken van **hetzelfde bedrijf**. Dat kan over een verdere afstand dan de buurgemeente, op voorwaarde dat het bedrijf maximaal drie verschillende exploitaties heeft. Als het bedrijf meer dan drie exploitaties heeft, kan alleen een burenregeling afgesloten worden tussen twee exploitaties als voldaan is aan de voorwaarden vermeld onder punt 2;
2. voor het transport van **dierlijke mest of spuistroom** geproduceerd op een exploitatie in een bepaalde gemeente naar een andere exploitatie in dezelfde gemeente of een aangrenzende gemeente;
3. voor het transport van **champost** geproduceerd op een uitbating in een bepaalde gemeente naar een exploitatie in dezelfde gemeente of een aangrenzende gemeente;
4. voor het transport van **dierlijke mest** geproduceerd op een exploitatie in een bepaalde gemeente **naar** een **verwerkingseenheid** in dezelfde gemeente of een aangrenzende gemeente, waarbij elk transport bij aankomst op de verwerkingseenheid gewogen wordt;
5. voor het transport van **effluent** geproduceerd op een verwerkingseenheid in een bepaalde gemeente naar een exploitatie in dezelfde gemeente of een aangrenzende gemeente, waarbij elk transport bij het vertrek op de verwerkingseenheid gewogen wordt;
6. voor het transport van **effluent vanuit een opslag** op een exploitatie naar landbouwgronden van een andere exploitatie.

Transporten van of naar verzamelpunten en uitbatingen van producenten van andere meststoffen kunnen niet met een burenregeling uitgevoerd worden.

U mag alleen mest vervoeren met een burenregeling als aan alle onderstaande voorwaarden voldaan is:

- **Nieuw in 2025: elk vervoer van vloeibare dierlijke mest met een burenregeling moet gebeuren met AGR-GPS.** Daarnaast moet ook de aanvoer van alle dierlijke mest (vast en vloeibaar) naar een verwerkingseenheid en een mestzak met de AGR-GPS-app. Klik hier voor meer informatie over de AGR-GPS-app.
- **Nieuw in 2025:** omdat het vervoer opgevolgd wordt met de AGR-GPS app, is de melding van vervoer in het kader van de burenregeling uiterlijk de dag voorafgaand aan het vervoer niet meer verplicht.
- Het vervoer moet gebeuren door de aanbieder of de afnemer van de mest met een trekkend voertuig waarvan hij eigenaar is.
- In de gevallen 2 t.e.m. 6:
    - moet de mest gelost worden in dezelfde gemeente als die van de exploitatie of uitbating van de aanbieder of in een aangrenzende gemeente.

- In de gevallen 2 t.e.m. 5:
    - moet de mest geproduceerd worden op het exploitatie- of uitbatingsadres van de aanbieder, zoals vermeld op het formulier.
- In de gevallen 4 t.e.m. 5 moet elk vervoer dat uitgevoerd wordt in het kader van de burenregeling, bij aankomst of vertrek op de verwerkingseenheid gewogen worden (weegbrug of debietmeting).

- Er zijn bijkomende voorwaarden voor het vervoer van effluent vanuit een opslag op een exploitatie naar landbouwgronden van een andere exploitatie (geval 6):
    - U mag per landbouwbedrijf slechts een beperkte hoeveelheid effluent vanuit opslag met een burenregeling vervoeren. Er mag tijdens het huidige en vorige jaar samen niet meer effluent met een burenregeling vervoerd worden vanuit de opslag van een bedrijf dan de hoeveelheid dierlijke mest die van dat bedrijf in het vorige jaar is vervoerd naar een verwerkingseenheid, op basis van een burenregeling en mestafzetdocumenten. Het gaat telkens om de hoeveelheid effluent en dierlijke mest, uitgedrukt in ton. Voorbeeld: als vanuit een landbouwbedrijf in 2016 100 ton dierlijke mest naar een verwerkingseenheid is vervoerd, mag er tussen 1 januari 2016 en 31 december 2017 maximaal 100 ton effluent vanuit de opslag van dat bedrijf worden gevoerd met een burenregeling.
    - Het vervoer wordt uitgevoerd tussen 15 februari en 31 augustus.
    - De inhoudswaarden van het effluent worden bepaald op basis van een analyse, die op het moment van het transport maximaal drie maanden oud is.
    - Het effluent wordt op de exploitatie van de aanbieder van de meststoffen opgeslagen in een permanente mestopslag waarin geen andere stoffen dan effluent opgeslagen werden (tenzij de mestopslag eerst volledig werd leeggemaakt).
    - Het effluent wordt onmiddellijk na het vervoer opgebracht op de percelen landbouwgrond.
    - Al het effluent dat op de exploitatie in het betrokken kalenderjaar aanwezig is, is afkomstig van dezelfde verwerkingseenheid.

9.1.3.1 Registreren van een burenregeling

U moet de overeenkomst burenregeling online registreren via het Mestbankloket. De ene partij moet de burenregeling aanmaken en de tweede partij moet de burenregeling bevestigen. Daarna kan het registratiebewijs afgedrukt of gedownload worden. Dat registratiebewijs of een digitale versie ervan moet aanwezig zijn bij het transport.

Is de hoeveelheid die u effectief met de burenregeling vervoert, lager dan wat wordt vermeld op het registratiebewijs? Dan moet de burenregeling gedeeltelijk geannuleerd worden. Als de burenregeling niet wordt gereden, moet ze volledig geannuleerd worden.
De (gedeeltelijke) annulering van een burenregeling moet ten laatste 1 maand na het einde van de periode van de burenregeling gebeuren.

Bekijk de procedure voor het wijzigen of annuleren van een overeenkomst burenregeling.

9.1.4 Transporten met een klein laadvermogen

Transporten met een nuttig laadvermogen <500 kg kunnen geregistreerd worden met een Register voor kleine mesttransporten. De algemene voorwaarde is dat het gaat om vervoer binnen Vlaanderen, dat uitgevoerd wordt door een niet-erkende mestvoerder. De aanbieder moet het register bijhouden van de afvoer die op die manier gebeurt. De afvoer en aanvoer op deze manier is beperkt tot 160 kg P_2O_5.

9.1.5 Grensboerregeling

9.1.5.1 Met Nederland

Er gelden heel wat voorwaarden voor de in- en uitvoer van dierlijke mest naar of uit Vlaanderen. Zo moet u een invoer- of uitvoercontract bij de Mestbank indienen. Met toepassing van de Europese verordeningen (EG) 1069/2009 en (EU) 142/2011, moet er bij elk transport, bovenop het mestafzetdocument, een gezondheidsverklaring of handelsdocument aanwezig zijn. Bovendien moet elk transport van onverwerkte mest online gemeld worden in TRACES.

De Europese regelgeving bepaalt echter dat exploitanten van een veeteeltbedrijf op de grens van twee lidstaten op eenvoudige wijze hun eigen gronden kunnen bemesten met eigen mest, op voorwaarde dat de lidstaten in kwestie passende voorwaarden hebben opgelegd om eventuele sanitaire risico's te beheersen.

De bevoegde autoriteiten van Vlaanderen en Nederland hebben daarvoor in 2011 een grensboerregeling uitgewerkt.

Meer informatie over hoe u zich kunt registreren als grensboer en hoe u de transporten moet uitvoeren kunt u terugvinden op www.vlm.be > Mestbank > Bemesting > Transport > grensboerregeling met Nederland.

9.1.5.2 Met Wallonië

Landbouwers die als grensboer geregistreerd zijn kunnen hun eigen gronden aan de ene zijde van de grens bemesten met dierlijke mest die is geproduceerd op hun eigen bedrijf aan de andere zijde van de grens. Ook kunnen zij de dieren van hun bedrijf inscharen op weiden die tot hun bedrijf behoren aan de andere zijde van de grens.

Meer informatie over hoe u zich kunt registreren als grensboer en hoe u de transporten en inscharingen moet registreren vindt u terug op www.vlm.be > Mestbank > Bemesting > Transport > Grensboerregeling met Wallonië.

9.1.5.3 Met Frankrijk

Met Frankrijk is geen grensboerregeling uitgewerkt en zijn de klassieke regels van het vervoer van toepassing.

9.1.6 Erkende verzenders

Bepaalde aanbieders mogen bepaalde meststoffen transporteren zonder een erkende mestvoerder in te schakelen. Ze moeten zich dan wel laten erkennen als verzender bij de Mestbank.

Meer info over erkende verzenders vindt u op www.vlm.be.

9.1.7 Overzicht van aanvoer en afvoer en wijzigen van transportdocumenten

Een up-to-date overzicht van de geregistreerde mestverhandelingen waarbij u als aanbieder of afnemer betrokken bent, vindt u op het Mestbankloket. Nadat u er zich hebt aangemeld, kiest u voor Aanvoer en afvoer mest > OverzichtMeld fouten aan de Mestbank in uw provincie

De Mestbank gebruikt de gegevens van de transportdocumenten om uw mestbalans en mestverwerkingscertificaten (MVC's) te berekenen. Het is dus belangrijk om die overzichten grondig te bekijken.

Als u in het lopende vervoerjaar denkt dat bepaalde gegevens in het overzicht niet correct zijn, laat u dat best zo snel mogelijk weten aan de Mestbank in uw regio. Dat moet u doen vóór 1 maart van het jaar volgend op het vervoerjaar. Het deels of volledig annuleren van een burenregeling kan tot 1 maand na het einde van de periode van de burenregeling.

Het wijzigen van transportdocumenten kan op papier via een wijzigingsdocument of digitaal via het Mestbankloket. Elke betrokken partij of haar volmachthouder kan online een wijziging indienen. De andere partijen moeten daarna via het Mestbankloket de wijziging bevestigen door ze te handtekenen. Bekijk de info over het wijzigen van transportdocumenten op de VLM-website.
Een wijziging op papier vraagt u aan met het formulier 'wijziging van een mesttransportdocument', dat terug te vinden is in het formulierenoverzicht op www.vlm.be. Het formulier moet ondertekend worden door alle betrokken partijen.

9.2 UITRIJPERIODE MEST

De periode wanneer u met mag uitrijden, is afhankelijk van het type mest dat u wilt spreiden. Maar informatie vindt u op de VLM-website op de pagina van de uitrijregeling, u vindt hier de algemene verbodsbepalingen en de uitrijregeling per type mestsof. Verder vindt u hier ook de informatie over de opslag van mest op de kopakker.

Er zijn ook regels over de manier waarop de mest aangewend mag worden. Deze vindt u terug op de pagina over emissiearme aanwending.

9.3 WAT MET MESTTRANSPORTDOCUMENTEN OPGEMAAKT NA DATUM VAN OVERNAME?

9.3.1 Overname op 1 januari

Bij een overname op 1 januari zet de Mestbank de mesttransportdocumenten (mestafzetdocumenten, burenregelingen en/of inscharingscontracten) die na 1 januari nog opgemaakt werden op naam van de overlater, over naar de overnemer. De overnemer krijgt een overzicht van de overgezette mesttransportdocumenten toegestuurd.

9.3.2 Overname in de loop van het jaar

Bij een overname in de loop van het jaar moeten de overlater en overnemer zelf nagaan of er na de overnamedatum nog mesttransportdocumenten op het exploitant- en exploitatienummer van de overlater werden gemaakt.
Eventueel onterecht opgemaakte mesttransportdocumenten worden overgedragen d.m.v. het formulier ‘wijziging van de aanbieder of afnemer op een mesttransportdocument’. Dat formulier stuurt u ondertekend door alle partijen naar de Mestbank op. U kunt ook gebruikmaken van de globale mestbalans (zie item 8. ‘Globale mestbalans’).

Opmerking: er kan alleen mest gespreid worden op percelen waarvan u de bemestingsrechten hebt. Dat wil zeggen dat de percelen op 1 januari van het betreffende jaar op uw verzamelaanvraag aangegeven moeten zijn.

10 SPUISTROOM

Bij de teelt van de gewassen op groeimedium ontstaan vloeibare reststromen die in meerdere of mindere mate stikstof en fosfaat bevatten. In het Mestdecreet worden die reststromen benoemd als spuistroom. Spuistroom is het overtollige voedingswater, afkomstig van gewassen op een groeimedium, dat niet hergebruikt wordt als voedingswater.

Die spuistroom is ingedeeld bij andere meststoffen, naast dierlijke mest en kunstmest. Alle soorten meststoffen, dus ook spuistroom, mogen niet geloosd worden. Ze moeten oordeelkundig op landbouwgrond worden gebracht of verwerkt. Die maatregel helpt mee te voorkomen dat nitraten van agrarische oorsprong in te hoge concentratie terechtkomen in het oppervlaktewater of grondwater.

1. **Opslagcapaciteit spuistroom**
   Wie zijn spuistroom in de winterperiode niet kan afzetten volgens de wettelijke mogelijkheden, moet voor de nodige opslagcapaciteit zorgen om die periode te overbruggen. Die verplichting geldt alleen voor tuinbouwers met groeimedium dat permanent overkapt is. Teelt op groeimedium in openlucht valt hier dus niet onder.

2. **Afzet van spuistroom**
   De afzet van spuistroom moet altijd gemeld worden aan de Mestbank, behalve bij de afzet op eigen landbouwgronden.
   Als spuistroom afgezet wordt bij derden, moet een overeenkomst worden opgemaakt. Die moet ter goedkeuring aan de Mestbank worden voorgelegd. Als zowel de exploitatie van de tuinbouwer waar de spuistroom vandaan komt als de landbouwgrond van de afnemer waarop de spuistroom afgezet wordt, in dezelfde of een aangrenzende gemeente liggen, kan dit via een burenregeling. Anders moet dit via een erkend mestvoerder gebeuren.

3. **Attest lage stikstofinhoud**
   Spuistroom is een type 3-meststof. Het type meststof bepaalt in welke periode de meststof mag opgebracht worden en onder welke voorwaarden. Spuistroom met een lage stikstofinhoud, mag onder voorwaarden worden uitgereden in periodes waarin type 3-meststoffen zonder attest niet mogen worden uitgereden. Meer info over het attest voor meststoffen waarvan de stikstofinhoud laag is, vindt u terug op www.vlm.be.

Voor meer informatie over spuistroom kunt u terecht op www.vlm.be.

11 MESTBALANS

De mestbalans is een instrument om na te gaan of de productie, het gebruik en de aan- en afvoer van meststoffen op een land- of tuinbouwbedrijf in evenwicht zijn.
De Mestbank berekent de mestbalans van een productiejaar onder meer op basis van de gegevens in de Mestbankaangifte, de verzamelaanvraag van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij en de mesttransporten. Er wordt altijd een mestbalans opgemaakt voor stikstof én fosfaat. Een mestbalans kan pas berekend worden nadat het productiejaar voorbij is en als alle noodzakelijke gegevens definitief beschikbaar zijn bij de Mestbank.

11.1 WAAROM WORDT EEN MESTBALANS OPGESTELD?

De Mestbank gebruikt de mestbalans in de risicoanalyse voor de selectie van bedrijven die worden onderworpen aan een doorlichting. Niet zozeer het eindresultaat van de mestbalans, maar vooral de interne samenhang van de verschillende elementen in de mestbalans is een belangrijk criterium.
Als na een doorlichting blijkt dat een bedrijf nutriëntenverliezen heeft naar het milieu, kan de Mestbank boetes en/of maatregelen opleggen.

11.2 UW MESTBALANS ONLINE RAADPLEGEN

Op het Mestbankloket kunt u onder meer de afzetmogelijkheid, de dierlijke productie en de transporten van uw bedrijf bekijken. U kunt er ook de mestbalans van uw bedrijf van de voorgaande jaren raadplegen. Opgelet: de balans wordt berekend op basis van de gegevens die de Mestbank ter beschikking heeft. Als u bepaalde gegevens hebt gewijzigd, kan het zijn dat uw balans met vertraging wordt aangepast.

12 GLOBALE MESTBALANS

Landbouwers die in de loop van een kalenderjaar een exploitatie volledig overgenomen of overgelaten hebben, komen voor een 'globale mestbalans' in aanmerking. Als u van die regeling gebruik wilt maken, stuurt u het formulier 'globale mestbalans', ingevuld en ondertekend door de overnemer en overlater, zo vlug mogelijk terug naar de Mestbank. Dat formulier kunt u opvragen bij de Mestbank in uw regio.

Landbouwers die een exploitatie overnemen na 1 januari, hebben immers geen bemestingsrechten op de landbouwgronden die ze vanaf de overnamedatum in gebruik hebben. De overlater heeft de bemestingsrechten voor het volledige jaar.

Als **niet** wordt gekozen voor de **globale mestbalans:**

- moet de overnemer transportdocumenten opmaken om zijn mestproductie op de overgenomen gronden af te zetten;
- moeten de al bestaande transportdocumenten verzet worden naar de overnemer;
- moet de dierlijke mest in opslag op de datum van de overname, overgedragen worden naar de overnemer.

Als **wel** wordt gekozen voor de **globale mestbalans:**

- moet de overnemer geen transportdocumenten opmaken om zijn mestproductie op de overgenomen gronden af te zetten;
- is het niet nodig om de al bestaande transportdocumenten te verzetten naar de overnemer;
- is het niet nodig om de dierlijke mest in opslag op de datum van de overname, over te dragen naar de overnemer.

12.1 WAT REGELT DE GLOBALE MESTBALANS?

- Bij een globale mestbalans worden de aangiftegegevens, de transportgegevens, de gegevens van de landbouwgronden, en de melkgiften van de overlater en de overnemer samen beschouwd. De mestbalans wordt berekend alsof het om één enkel bedrijf gaat.
- De globale mestbalans is van toepassing op alle exploitaties die behoren tot de bedrijven van de overlater en overnemer.
- Voor het vervoer van dierlijke mest gelden de regels die van toepassing zijn alsof het om één bedrijf gaat.
- De productiecategorie van de melkkoeien wordt bepaald op basis van de melkgift en het aantal melkkoeien van de overlater in het jaar vóór de overname. De overlater en overnemer hebben aldus eenzelfde uitscheidingscijfer voor melkkoeien in het overnamejaar. Het jaar nadien wordt de

productiecategorie van de melkkoeien bepaald op basis van de melkgift en het aantal melkkoeien bij de overnemer en overlater in het overnamejaar. Dit is schematisch terug te vinden op www.vlm.be.
- Als de globale mestbalans niet in evenwicht is, legt de Mestbank een administratieve geldboete of strafbepaling op aan de landbouwer die zich op dit formulier opgeeft als verantwoordelijke landbouwer. Als er geen verantwoordelijke werd aangeduid, zijn de overlater en overnemer allebei hoofdelijk aansprakelijk.

12.2 WAT REGELT DE GLOBALE MESTBALANS NIET?

- De gebruiker van de landbouwgronden op 1 januari blijft verantwoordelijk voor het respecteren van de bemestingsnormen op perceelsniveau, het respecteren van de nitraatresiduwaarde en het al dan niet aanvragen en toepassen van een derogatie en de daaraan gekoppelde voorwaarden.
- Nutriëntenemissierechten worden niet samengeteld. De overlater en overnemer blijven elk voor hun deel van de dierlijke productie verantwoordelijk voor het respecteren van de nutriëntenemissierechten.
- Voor de bepaling van de mestverwerkingsplicht worden de bedrijven van de overlater en de overnemer apart beschouwd. Hiervoor bestaat wel een specifieke regeling, waarbij voor de berekening van het overschot een deel van de landbouwgronden van de overlater bij de overnemer in rekening kunnen worden gebracht.

13 UITWISSELING VAN GEGEVENS

13.1 AGENTSCHAP LANDBOUW EN ZEEVISSERIJ

De identificatie van landbouwers gebeurt bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij. Dat betekent dat het Agentschap Landbouw en Zeevisserij starters en overnames registreert en die gegevens doorgeeft aan de Mestbank.

13.2 VLAAMSE MILIEUMAATSCHAPPIJ (VMM)

Bedrijven, instellingen, verenigingen en landbouwers met een leidingwaterverbruik van minstens 500 m^3 of een eigen waterwinning van minstens 5 m^3/u, moeten elk jaar vóór 15 maart een aangifte voor de heffing op de waterverontreiniging indienen bij de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM).
Voor aangifteplichtige landbouwers met exploitaties met dieren en een VMM-dossiernummer grootverbruik krijgt de VMM –in het kader van de administratieve vereenvoudiging- de gegevens van de dieren rechtstreeks van de Mestbank.
Als u voor de exploitatie nog geen VMM-dossiernummer hebt, neemt u contact op met de plaatselijke afdeling van de VMM die hiervoor bevoegd is. De contactgegevens van de VMM vindt u achteraan in deze brochure.
Om een nieuw VMM-dossier grootverbruik op te starten, moet u een geldig ondernemingsnummer hebben.

13.3 RENDAC NV

Rendac NV vervult een taak die door de overheid wettelijk is vastgelegd in de Destructiewet. In deze wet staat onder meer dat kadavers verplicht moeten worden aangeboden aan een verwerkingsbedrijf. Daarnaast regelt deze wet dat kadavers na voorbewerking bij een destructiebedrijf moeten worden vernietigd.
In het kader van de administratieve vereenvoudiging geeft de Mestbank de gegevens van de gemiddelde veebezetting door aan Rendac NV. De gemiddelde veebezetting wordt gebruikt voor de bepaling van de factuur.

14 MESTBANKLOKET

Via het Mestbankloket (www.mestbankloket.be) kunt u uw administratie met de Mestbank regelen. U vindt er ook een berichtenbox, waarin u de berichten van de Mestbank vindt. De verschillende rubrieken op het Mestbankloket zijn:

- Aangifte
- Aanvoer en afvoer mest
- Aanvragen (keuze mest, vrijstelling maatregelen bemestingsreductie in gebiedstype 1, 2 en 3 en vervoer in gebiedstype 2 en 3,)
- Beheerovereenkomsten (BO-loket)
- Berichtenbox
- Controles
- Gronden
- Kunstmestregister
- Mestbalans
- Mestverwerking en MVC (MestVerwerkingsCertificaten)
- MTIL (MestTransportInternetloket)
- NER (NutriëntenEmissieRechten)
-
- Overzicht bedrijfStaalnames
- Veebezetting
- Volmachten

De gebruiksmogelijkheden van het Mestbankloket worden in de toekomst nog verder uitgebreid.

De landbouwer kan op het Mestbankloket aan andere personen of kantoren een volmacht verlenen om de handelingen voor hem, op het Mestbankloket uit te voeren. Meer informatie over volmachten, vindt u op www.vlm.be.

Ik start als landbouwer, wat moet ik doen?

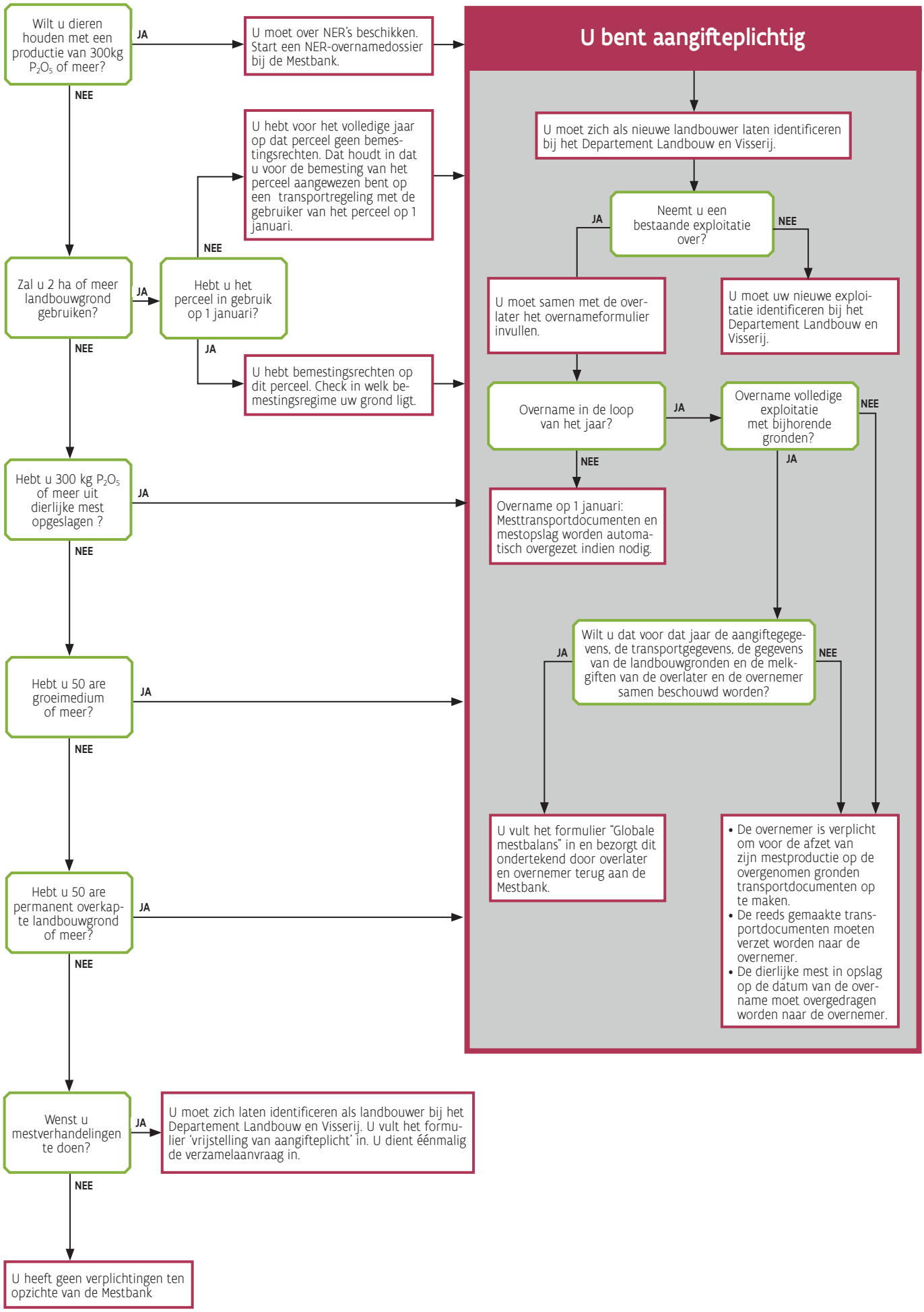

16 CONTACT

VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ (VLM), AFDELING MESTBANK

Hebt u een vraag? Dan kunt u terecht bij de Mestbank in uw regio. Maak op voorhand wel een afspraak om langs te komen. Telefonisch is de Mestbank elke werkdag te bereiken van 9 uur tot 12.30 uur en van 13.30 uur tot 16.30 uur. U vindt de contactgegevens hieronder. Stuur **geen post** naar de onderstaande bezoekadressen.

- **VLM Regio West**

  Oost-Vlaanderen – West-Vlaanderen
  Vestiging **Gent**, Koningin Maria Hendrikaplein 70 - 9000 Gent
  Vestiging **Brugge**, Velodroomstraat 28 - 8200 Brugge
  T 02 543 76 29: kies 6 in het menu
  identificatie.west@vlm.be

- **VLM Regio Oost**

  Antwerpen – Limburg - Vlaams-Brabant
  Vestiging **Herentals**, Cardijnlaan 1 - 2200 Herentals
  Vestiging **Hasselt**, Koningin Astridlaan 50 - 3500 Hasselt
  Vestiging **Leuven**, Vlaams Administratief Centrum - Diestsepoort 6 - 3000 Leuven
  T 02 543 76 30: kies 6 in het menu
  identificatie.oost@vlm.be

VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ (VLM), AFDELING BEHEEROVEREENKOMSTEN

Stuur **geen post** naar de onderstaande bezoekadressen.

- **VLM Regio West**

  Oost-Vlaanderen – West-Vlaanderen
  Vestiging **Gent**, Koningin Maria Hendrikaplein 70 - 9000 Gent, **T** 09 244 85 00
  Vestiging **Brugge**, Velodroomstraat 28 - 8200 Brugge, **T** 050 45 81 00

- **VLM Regio Oost**

  Antwerpen – Limburg - Vlaams-Brabant
  Vestiging **Herentals**, Cardijnlaan 1 - 2200 Herentals, **T** 014 25 83 00
  Vestiging **Hasselt**, Koningin Astridlaan 50 - 3500 Hasselt, **T** 011 29 87 00
  Vestiging **Leuven**, Vlaams Administratief Centrum - Diestsepoort 6 - 3000 Leuven, **T** 016 66 52 00

AGENTSCHAP LANDBOUW EN ZEEVISSERIJ

Algemene contactinfo: **T** 02 214 48 48 - info@lv.vlaanderen.be

De adressen vindt u terug op de website: https://lv.vlaanderen.be/adres

DIENSTEN HEFFINGEN GROOTVERBRUIK VLAAMSE MILIEUMAATSCHAPPIJ (VMM)

Voor inlichtingen over uw dossier en behandeling van uw aangifte kunt u elke werkdag telefonisch terecht bij uw regionale dossierbeheerder via T **053 72 62 72** (9 – 12 uur en 14 – 16 uur).

Klik op uw provincie voor het **e-mailadres en postadres**:

- West-Vlaanderen
- Oost-Vlaanderen
- Antwerpen
- Vlaams-Brabant
- Limburg

17 MEER INFO

U WILT MEER INFORMATIE?

Op onze website www.vlm.be vindt u altijd de meest actuele informatie terug.

U WILT FOLDERS EN BROCHURES DOWNLOADEN?

www.vlm.be > Thema's > Mestbank > brochures

U WILT EEN OF MEERDERE FORMULIEREN DOWNLOADEN?

www.vlm.be > Thema's > Mestbank > formulieren